

Bignerres

Publicació de
l'Associació Cultural Font Bona
-Centre d'Estudis Locals-
Banyeres de Mariola

NÚMERO 11
2016
5€

Manuel Broseta: Veinticinco años de vivo recuerdo

Sant Jordi en *Bignerres*

La imageria sacra banyerense en la posguerra

La familia Loaysa, primeros señores feudales de Banyeres

Sobre reptes i sinergies en el teixit cultural valencià: l'Espai Cultural Enric Valor

L'educació als propers 10 anys

¿Quién dirige mi vida?

Banyeres de Mariola: 360° d'imatges del nostre poble

La inconstitucionalitat de la Llei de règim econòmic matrimonial valencià

Notes sobre la genealogia dels Alberó

Cincuenta años de la revista «Banyeres»

Descubriendo fondos fotográficos. Gestión documental de la imagen fotográfica

Serrella: de Batoi a Banyeres, 17 km d'història

Club de Encuentro Manuel Broseta

Gent del poble

Fotogrames del passat

Banyeruts pel món

Algunes efemèrides – 2017

La Venta El Borrego, de Banyeres de Mariola: 115 años de una empresa familiar de hostelería y turismo

La nostra gastronomia

Publicacions

La portada, pintura al tremp sobre taula de fusta, és una magnífica obra de l'artista Francisco Berenguer, realitzada expressament per a aquesta revista.

Bignerres

Publicació de
l'Associació Cultural Font Bona
(Centre d'Estudis Locals)

Número 11
2016

ASSESSOR EDITORIAL
Ximo Genís Cardona

CONSELL EDITORIAL
Juan Antonio Calabuig Ferre
Juan Castelló Mora
Francisco Esteve Molina
Antonio Mataix Blanquer
Fco. Javier Mira Calatayud
Primitivo J. Pla Alberola
Miguel Sempere Martínez
José Luis Vañó Pont
Pedro Vilanova Mora

PROMOCIÓ
M^a del Carmen Ferre Francés

COL-LABORADORS

Vicente Garrido Mayol, Francisco Berenguer, Mª Josefa Sempere Doménech, Mª Carmen Ortego Osete, Joan Borja, Javier Santonja Sempere, Sonia Ferre, Óscar Navarro Albero, Javier Barceló Doménech, Amparo Francés Albero, Mª Carmen Cortés Sempere, Jesús Tarruella González, Jose Antonio Ruiz-Mullor, Amparo Maties, Isabel Francés Navarro, Mª Carmen Ferre Francés, José Antonio Blanes Verdú, Gloria Mataix Francés, Jesús Martínez Ferre, Francisco Esplugues Ferrero, Mª Esperanza Esplugues, Juan Antonio Calabuig Ferre, Restaurante la Venta El Borrego i Mª Àurea García Francés.

Aquesta revista compta amb el suport de

Ajuntament de
Banyeres de Mariola

**DIPUTACIÓ
D'ALACANT**

i la Fundació D. José Valor Amorós

Associació Cultural Font Bona
CENTRE D'ESTUDIS LOCALS

EDITA

Associació Cultural Font Bona (Centre d'Estudis Locals)
Apartat Postal, 105 | 03450 Banyeres de Mariola (Alacant)
Tels. 966 567 408 - 626 304 238
www.banyeres.com/fontbona | info@acfontbona.es

PORTADA

Realitzada per l'artista Francisco Berenguer
expressament per a aquesta revista.

DISSENY I MAQUETACIÓ

Javier mira Tel. 966 567 408 - info@javiermira.es

IMPRESSIÓ

Vílsor Impresores, S.L.

Depòsit Legal: A-83-2006
ISSN: 1886-2748

La revista **Bignerres** no es fa responsable, ni s'identifica amb l'opinió dels seus col·laboradors, ni amb els productes i continguts dels missatges publicitaris que hi apareixen, els quals son exclusiva responsabilitat de les empreses anunciantes.

Cap part d'aquesta publicació no pot ser reproduïda, emmagatzemada o transmesa, de cap manera ni per cap mitjà, sense l'autorització prèvia i escrita de l'editor, tret de les citacions en revistes, diaris o llibres si se n'esmenta la procedència. Si necessita fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra ha de dirigir-se a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org).

sumari

- 3 Manuel Broseta: Veinticinco años de vivo recuerdo. Vicente Garrido Mayol
- 8 Sant Jordi en *Bignerres*. Francisco Berenguer
- 9 La imaginaria sacra banyerense en la posguerra. Mª Josefa Sempere Doménech
- 19 La familia Loaysa, primeros señores feudales de Banyeres. Mª Carmen Ortego Osete
- 26 Sobre reptes i sinergies en el teixit cultural valencià: l'Espai Cultural Enric Valor. Joan Borja
- 29 L'educació als propers 10 anys. Javier Santonja Sempere
- 31 ¿Quién dirige mi vida? Sonia Ferre
- 34 Banyeres de Mariola: 360º d'imatges del nostre poble. Óscar Navarro Albero
- 44 La inconstitucionalitat de la Llei de règim econòmic matrimonial valencià. Javier Barceló Doménech
- 46 Notes sobre la genealogia dels Albero. Amparo Francés Albero
- 49 Cincuenta años de la revista «Banyeres». Mª Carmen Cortés Sempere
- 56 Descubriendo fondos fotográficos. Gestión documental de la imagen fotográfica. Jesús Tarruella González
- 62 Serrella: de Batoi a Banyeres, 17 kilòmetres d'història. José Antonio Ruiz-Mullor
- 64 Club de Encuentro Manuel Broseta. Amparo Maties
- 67 Gent del poble. Pedro Vilanova Mora
- 68 Fotogrames del passat. Redacció *Bignerres*
- 72 Banyeruts pel món. Francisco Esteve Molina
- 77 Algunes efemèrides (2017). Redacció *Bignerres*
- 79 La Venta El Borrego, de Banyeres de Mariola: 115 años de una empresa familiar de hostelería y turismo. Juan Antonio Calabuig Ferre
- 86 La nostra gastronomia. Hotel Restaurante La Venta El Borrego
- 87 Publicacions. Redacció *Bignerres*

La inconstitucionalitat de la Llei de règim econòmic matrimonial valencià

Javier Barceló Doménech

Vocal de la Comissió de Codificació Civil Valenciana

El passat 31 de maig publicava el Butlletí Oficial de l'Estat la Sentència 82/2016, de 28 d'abril, per la qual el Tribunal Constitucional anul·la la Llei 10/2007, de 20 de març, de règim econòmic matrimonial valencià.

La inconstitucionalitat de la llei valenciana es basa en la falta de competència per a legislar sobre la matèria del règim econòmic matrimonial, i suposa un colp dur a les aspiracions de la Comunitat Valenciana de comptar, després de la reforma estatutària del 2006, amb un cos propi de lleis civils, que passarien a integrar-se en un futur Codi civil valencià.

Fem una mica d'història. El dret propi de l'antic Regne de València va ser derogat per Felipe V, després de la batalla d'Almansa (25 d'abril del 1707) mitjançant el Decret de 29 de juny del 1707. Aquesta derogació, fundada en el dret de conquesta, va afectar tant el Dret públic com el Dret Privat, contingut en *Els Furs*. No s'aconseguiria recuperar mai aquest Dret foral, malgrat els intents dels valencians i de les promeses incomplides (fins a tres vegades) de Felipe V. D'altra banda, i la dada té una importància particular com més tard veurem, València no va estar present en el sistema de Compilacions, que durant el règim franquista va permetre a determinades regions disposar de Dret civil propi en algunes matèries concretes.

L'Estatut d'Autonomia de l'any 1982 ja reconeixia competència exclusiva de la Generalitat sobre conservació, modificació i desenvolupament del Dret civil valencià, però no va ser fins al 2006 on la reforma de l'Estatut afegí l'adjectiu «foral» a la descripció d'aquesta competència en l'art. 49.1.2 i inicia l'elaboració d'importantes lleis en matèria de Dret civil:

- Llei 10/2007, de 20 de març, de la Generalitat, de Règim Econòmic Matrimonial Valencià.
- Llei 5/2011, d'1 d'abril, de la Generalitat, de Relacions Fami-

liars dels Fills i Filles els progenitors de les quals no conviuen.

- Llei 5/2012, de 15 d'octubre, de la Generalitat, d'Unions de fet Formalitzades de la Comunitat Valenciana.
- Llei 3/2013, de 26 de juliol, de la Generalitat, dels Contractes i altres Relacions Jurídiques Agràries. Aquesta llei deroga la Llei 6/1985, de 15 de desembre, de la Generalitat, d'Arrendaments Històrics Valencians, objecte d'una important sentència del Tribunal Constitucional a la qual després ens referirem.

Totes aquestes lleis, excepte l'última (sobre contractes i altres relacions jurídiques agràries), han sigut recorregudes davant del Tribunal Constitucional. La sentència dictada sobre la Llei 10/2007 fa augurar que també seran declarades inconstitucionals la Llei 5/2011 i la Llei 5/2012. Amb això es tancaria el camí iniciat després de la reforma estatutària del 2006 i el Dret civil valencià es veuria

abocat a la pràctica desaparició. De fet, la Comissió de Codificació Civil Valenciana ja tenia paralitzats alguns esborranys, com el del Dret de Successions, a l'espera del pronunciament del Tribunal Constitucional, i ara com ara no hi ha iniciatives de noves normes.

Vuit anys ha tardat el Tribunal Constitucional a dictar una sentència que anul·la per complet la norma per la qual ens regiem els valencians en el nostre règim econòmic matrimonial. Certament no nega la competència de la Comunitat Valenciana per a legislar sobre Dret civil valencià, perquè negar-la seria una interpretació contrària a l'art. 49.1.2 de l'Estatut, que està vigent i mai ha sigut impugnat d'inconstitucionalitat. Però manté una doctrina (insostenible, al meu judici), que limita la competència a l'àmbit consuetudinari (i agrari) foral, fet que no passa de ser un reconeixement d'una competència que, en la realitat de les coses, està buida de contingut.

Per al Tribunal Constitucional, la validesa de la llei valenciana depèn que es pugui acreditar l'existència de regles consuetudinàries en matèria de règim econòmic matrimonial en el moment d'entrar en vigor la Constitució (1978). Atès que València no tenia Compilació i el Dret foral va ser perdut l'any 1707, l'única via per a legislar seria la de convertir en lleis costums forals que hagueren perviscut fins al 1978. Aquesta és la tesi del Tribunal Constitucional que, aplicada al cas que ens ocupa, dona com a resultat la declaració d'inconstitucionalitat de la Llei 10/2007.

Segons el parer del Tribunal Constitucional, la competència de la Comunitat Valenciana per a legislar en matèria de Dret civil foral «només pot tenir per objectiu les provades i subsistents costums forals que s'hagen observat en determinades zones del territori autonòmic, i està vetat a la Comunitat Autònoma crear un Dret civil *ex novo*». Afig que «a diferència del que ha passat amb els arrendaments històrics, no s'hi ha acreditat la vigència d'aquests costums, com li corresponia fer...».

Torna així el Tribunal Constitucional a la doctrina formulada en

la STC 121/1992, de 28 de setembre, en ocasió de la Llei 6/1986, de 15 de desembre, d'Arrendaments Històrics Valencians. La Llei 6/1986 va salvar la seua constitucionalitat, per entendre que la Comunitat Autònoma estava elevat a llei costums vigents en el moment de l'entrada en vigor de la Constitució. No obstant això, no ocorre el mateix amb la Llei 10/2007 i davant l'absència de prova de costums vigents a l'entrada de la Constitució la decisió és considerar-la inconstitucional. Així, declara el Tribunal Constitucional la que pot considerar-se *ratio decidendi* de la decisió: «En el cas de les normes contingudes en la LREMV no s'ha demostrat la pervivència, l'aplicació i el compliment d'aquestes amb la creença de tractar-se de vertaderes normes jurídiques, fet que en aquest cas és imprescindible, atesa la derogació dels antics Furs del Regne de València».

La doctrina és errònia. Suposa negar la naturalesa pròpia de norma jurídica de l'art. 49.1.2 de l'Estatut d'Autonomia, que atribueix competència exclusiva a la Generalitat per a la conservació, la modificació i el desenvolupament del Dret civil foral valencià. Suposa també limitar, sense cap base en la Constitució, l'exercici de la competència a positivitzar uns suposats costums que no existeixen més enllà d'un àmbit molt concret i específic com és l'agrari, i no són en cap cas costums forals perquè el Decret de Nova Planta de 1707 va derogar totes les lleis i costums forals, i després el Codi Civil de 1889 va fer el mateix amb l'art. 1.976, derogant lleis i costums (ara no forals) vigents en el moment de la seua publicació.

La posició més coherent hauria sigut reconèixer la competència dins del marc i límits de l'art. 149.1.8^o Constitució, fet que permetria a la Comunitat Valenciana legislar sobre institucions civils que no estiguen reservades «en tot cas» a l'Estat. El vot particular del magistrat Xiol Rius, favorable a la plena constitucionalitat de la llei, deixa entreveure que altres interpretacions eren possibles i molt més concordes amb la història jurídica que en el seu moment van representar *Els Furs*.

